

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Kolín V., Ovčárecká 374

Ovčárecká 374, 280 02 Kolín V.

Identifikátor školy: 600 045 391

Zřizovatel: Město Kolín, Karlovo náměstí 78, 280 12 Kolín

Školský úřad Kolín, Kutnohorská 50, 280 00 Kolín IV.

Termín konání komplexní inspekce: 10. - 14. leden 2000

Čj.	034 25/00-2161
Signatura	kc1ct101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace je v souladu se zvoleným učebním plánem. Ze zápisů v třídních knihách v loňském i letošním roce vyplývá, že osnovy (včetně úprav a doplňků) jsou na druhém stupni plněny. Zásadní nedostatek byl zaznamenán v časově-tematickém plánu pro pátý ročník. Jedná se o zařazení učiva českého jazyka, které má být probíráno ve vyšších ročnících (stupňování přídavných jmen, přívlastek, věta hlavní a vedlejší, neohebné druhy slov). Ze zápisů v třídních knihách loňského roku vyplývá, že toto učivo bylo vyučováno už v pátém ročníku. Kontinuita výuky tak nebyla zcela zajištěna. Učitelé jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení a chování a ve svých hodinách s nimi diferencovaně pracují (zejména na prvním stupni).

Odborná a pedagogická způsobilost učitelů českého jazyka je využívána. Na druhém stupni působí čtyři učitelky s touto odborností, a všechny tomuto předmětu také vyučují. V některých případech se však odborná a pedagogická způsobilost plně neprojevuje v kvalitě výuky. Škola se potýká s nedostatkem vhodných prostor pro výuku, proto jsou některé kmenové učebny využívány také jako odborné pracovny, čemuž odpovídá jejich vybavení. Výukové prostory jsou v souladu s psychohygienickými zásadami, třídy jsou dostatečně prostorné, světlé a teplé, nábytek je standardní. Škola využívá pro český jazyk ucelených řad učebnic (I. stupeň - nakladatelství Alter, II. stupeň - SPN). Žáci využívají i jazykových příruček (Pravidla českého pravopisu, slovníky). Vyučující mají možnost kopírovat pracovní listy a doplňující materiály, mají také k dispozici výukové programy. Využití vhodných pomůcek a materiálů v hodinách bylo zaznamenáno zejména na prvním stupni, z didaktické techniky bylo použito pouze magnetofonu (ve dvou hodinách).

Sledované hodiny českého jazyka měly zpravidla jasně formulované výukové cíle a odpovídaly věku žáků. Organizace hodin, střídání metod a forem práce byly u různých učitelů rozdílné. S výjimkou tří vynikajících hodin převažovala frontální práce, verbální projev učitele a styl tabule - křída. Velmi málo byly zařazovány prvky činnosti. Často chybělo dílčí i celkové hodnocení výkonu žáků. Naopak hodiny hodnocené jako vynikající byly pestré, s převahou samostatné a tvůrčí práce žáků.

Motivace byla zaznamenána zejména na prvním stupni. Na druhém stupni se vstupní a průběžná motivace objevila především v hodinách vynikajících a velmi dobrých. V těchto hodinách také učitelé využívali příkladů z praktického života žáků a jejich zkušeností. V hodinách, v nichž byla zaznamenána samostatná práce, poskytovali učitelé žákům pomoc při řešení úkolů, úkoly byly přiměřené a navazovaly na probírané učivo. Práce s chybou byla využívána především na prvním stupni a v hodinách vynikajících a velmi dobrých.

Interakce a komunikace mezi učiteli a žáky byla ve sledovaných hodinách hodnocena jako dobrá, s odlišnou úrovní u jednotlivých učitelů. Verbální a neverbální komunikace byla rovněž závislá na celkové úrovni sledované hodiny, v případě hodin dobrých a dostatečných převažoval verbální projev učitele, objevovaly se problémy s kázní a s přístupem žáků k výuce. Naopak v hodinách vynikajících a velmi dobrých bylo navozeno prostředí důvěry, spolupráce a tolerance. Učitelé nemuseli řešit žádné problémy s chováním žáků, neboť ti byli plně zaujati řešením problémů a úkolů souvisejících s výukou.

Výuku českého jazyka sledovala ČŠI na prvním i druhém stupni v deseti hodinách. Tři byly hodnoceny jako vynikající, jedna jako velmi dobrá, pět jako průměrných a v jedné hodině převažovala negativa s citelně slabými místy.

Oblast plánování a přípravy má nadprůměrnou úroveň s výjimkou pátého ročníku, ve kterém bylo shledáno porušení učebních osnov českého jazyka. Ve všech dalších sledovaných oblastech (podmínky výuky; organizace, formy a metody práce; motivace a hodnocení; interakce a komunikace) jsou pozitivní a negativní v rovnováze.

Celkově hodnotí inspekce výuku českého jazyka jako průměrnou.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje celkem čtyřem cizím jazykům - anglickému, německému, francouzskému a ruskému. Dominantním, vzhledem k personálnímu obsazení i zájmu žáků, je jazyk anglický (vyučuje se 66 hodin týdně, německý jazyk celkem 43 hodiny týdně). Kromě těchto dvou cizích jazyků je ještě možnost studovat formou nepovinného předmětu i jazyk francouzský (hodina týdně společně pro žáky sedmého, osmého a devátého ročníku) a jazyk ruský, navíc si žáci školy mohou vybrat v rámci nepovinných předmětů ještě konverzaci v anglickém či německém jazyce. Učební plán je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Škola nemá zavedené jednotné řady učebnic, vyučuje se podle několika různých učebnic (v anglickém jazyce dokonce podle pěti), což kontinuitu výuky ztěžuje. Problematika plnění osnov je však garantována dobře pracující předmětovou komisí cizích jazyků, její anglickou a německou sekcí. Stanovené výukové cíle se daří plnit, což dokumentují mj. úspěchy v olympiádách v loňském školním roce, popsané v kapitole Další významná zjištění. Pokyn MŠMT ČR čj. 26 000/98-22, jenž se týká nového německého pravopisu, je respektován.

Cizím jazykům vyučuje deset učitelek prvního a druhého stupně. Dvě učitelky jsou zcela pedagogicky i odborně způsobilé k výuce cizích jazyků (obě dvě vyučují především ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků, jedna z nich se navíc připravuje na vysokoškolské studium francouzského jazyka), další dvě studují anglický jazyk na vysoké škole. Čtyři učitelky absolvují kurzy německého jazyka pořádané Pedagogickým centrem Praha (jedna absolvovala mj. jazykovou stáž v SRN). Počet studujících cizích jazyků je vysoký; vedení školy věnuje této otázce, vzhledem k jazykové profilaci školy, mimořádný význam. Za zmínku stojí lektorská činnost učitelky anglického jazyka pro Britskou radu v Praze (např. vedení jazykových prázdninových kurzů pro učitele, stáže v USA, Velké Británii atd.). Zahraniční lektori naposledy vyučovali ve škole ve školním roce 1997/1998. Ve škole nechybí odborná pracovní cizích jazyků, dobře vybavená audiovizuální technikou i kopírovacím strojem, jenž umožňuje především operativní zhotovení textů apod. Vzhledem k vysokému počtu hodin cizích jazyků (týdně se jich vyučuje více než sto) jedna odborná pracovní nestačí. Ze čtrnácti sledovaných hodin cizích jazyků proběhlo šest hodin v této pracovně, jedna hodina německého jazyka na počítačích v pracovně informatiky. Škola naráží na nedostatek učeben. Materiální vybavení je standardní - učitelky použily k výuce (kromě běžných pomůcek jako jsou tabule, sešity, učebnice, vlastní kopírované texty, obrázky atd.) v sedmi případech magnetofony, v jednom případě i videorekordér, o funkčním využití počítačů již byla zmínka. Práce žáků se slovníky byla zaznamenána pouze v jednom případě, postrádali jsme např. využití časopisů v hodině, ani jednou nebyl použit zpětný projektor. O používaných učebnicích je zmínka v předcházející části zprávy. Psychohygienické podmínky výuky byly na dobré úrovni, skladba rozvrhu někdy neodpovídá těmto zásadám - např. hodiny anglického a německého jazyka ve třídě V. B se vyučují ve třech po sobě následujících dnech. Jako optimální se jeví počty žáků ve třídách - v hodinách cizích jazyků bylo zaznamenáno nejméně osm přítomných žáků (francouzský jazyk), nejvíce šestnáct, pouze v jednom případě (spojené dvě třídy - VI. B a C - německý jazyk) byl přítomen 21 žák.

Jedna sledovaná hodina (německý jazyk) byla vyučována na počítačích. Výuka na počítačích, umožňující individuální volbu pracovního tempa, preferuje vizuální stránku výuky, důležitou

v oblasti elektronického přenosu informací. Postrádá naopak poslechovou část a živou komunikaci mezi oběma subjekty vzdělávacího procesu. Všechny dalších 13 hodin bylo vyučováno klasickým způsobem. Jako nejzdařilejší se jevíly hodiny anglického jazyka, resp. francouzského. Vyučující mají odbornou způsobilost k výuce či anglický jazyk studují. Komunikace mezi oběma subjekty vzdělávacího procesu probíhala převážně ve vyučovaném jazyku. Hodiny se vyznačovaly zejména pestrostí použitých metod a forem práce (skupinová práce, dialogy dvojic, poslech originálního textu a práce s ním atd.) a individuálním přístupem k žákům. Za zmínku stojí především práce s talentovaným žákem, jenž patří mezi nejlepší v republice v anglickém jazyku. Výuka německého jazyka byla vedena spíše klasicky, tedy převážně frontálním způsobem, bez vnitřní diferenciací. Žáci ale i obtížná témata (např. Munchhausen) zvládli s překvapivým porozuměním. Způsob výuky v odborné pracovně nevyužil všech technických možností k efektivnějšímu a netradičnímu pojetí vyučování, jež pracovna nabízí (videorekordér, zpětný projektor a kopírovací stroj). Samostatné vyhledávání informací zaznamenala Česká školní inspekce pouze v několika hodinách a v malé míře. Kladem byla pomoc učitelů při ukládání domácích úkolů v závěru hodiny. Péče o žáky s vývojovými poruchami učení byla málo výrazná, většinou ji Česká školní inspekce zaznamenala jen sporadicky či vůbec ne. Např. individuálně zadávaná domácí cvičení s přihlédnutím ke schopnostem žáků či vývojovým poruchám nebyla zaznamenána ani v jednom případě.

Jen některé hodiny měly zřetelný cíl, zdůrazněný už v úvodu vyučovací jednotky. Učitelé používali běžných motivačních metod - častá byla pochvala v průběhu hodiny a především vyzdvížení zdařilé práce. Hodnocení žáků bylo prováděno ve všech hodinách průběžně a jenom slovně, jen ve třech hodinách anglického jazyka se klasifikovalo známkou, jež byla vždy zdůvodněna. Slovní hodnocení v průběhu vyučování mělo převážně pozitivní charakter - nebylo zaměřené jen na chyby, nýbrž vyzdvihovalo především správné odpovědi. Hodnocení pokládáme za objektivní.

Interakce učitel-žák byla na nestejně úrovni. Nejlepší byla ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků, což je dáno i pozitivním vztahem žáků k předmětu. Nízké počty žáků (uvedené v úvodu této kapitoly) vytvářejí ideální podmínky pro komunikaci, při frontálním způsobu výuky se však tato výhoda ztrácí. Učitelé preferovali především konverzační pojetí vyučování. V několika sledovaných hodinách byla komunikace obou subjektů efektivní, s dostatečným prostorem pro vyjádření vlastního názoru žáků. Verbální komunikace vyučujících byla různorodá, většinou se snažili mluvit v co největší míře cizím jazykem a přitom respektovat úroveň žáků.

Ze čtrnácti sledovaných hodin byly dvě hodiny hodnoceny jako vynikající, pět jako velmi dobrých a sedm jako průměrných.

Pozitiva výrazně převažují v těchto hodnocených okruzích: plánování a příprava výuky; personální a psychohygienické podmínky; motivace a hodnocení. Jako průměrné jsou hodnoceny materiální podmínky výuky, organizace vyučování (včetně forem a metod), rovněž tak komunikace mezi učitelem a žáky.

Výuka cizích jazyků má nadprůměrnou úroveň.

Dějepis a občanská výchova

Dějepis je vyučován v šestém a osmém ročníku po dvou hodinách týdně, v sedmém a devátém ročníku po jedné hodině týdně, občanská výchova se vyučuje po jedné hodině. Obsah učiva ve sledovaných hodinách odpovídal osnovám, zápisy v třídních knihách rovněž. Při kontrole

třídních knih loňského školního roku bylo v jedné třídě devátého ročníku zaznamenáno v předmětu občanská výchova neplnění osnov - celkem nebyly vyučovány 23 hodiny.

Personální podmínky výuky jsou podstatně lepší v předmětu občanská výchova - devět z deseti vyučovaných hodin ve škole je zajištěno odborně způsobilou učitelkou. Hodiny dějepisu vyučují pouze učitelky bez odborné způsobilosti - ve dvou zhlédnutých hodinách se však tato skutečnost výrazněji neprojevila. Třídy jsou univerzálně vybavené, odborná pracovníkova společenskovedních předmětů ve škole není zřízena, didaktické pomůcky byly použity minimálně.

Ze všech čtyř sledovaných hodin společenskovedních předmětů měla nejvyšší úroveň hodina dějepisu v šestém ročníku. V této hodině (zčásti i v hodině občanské výchovy) byl zaznamenán pestrý a zajímavý průběh s častým střídáním činností, skupinová i samostatná práce. Ve zbývajících hodinách převažovala práce frontální s malým podílem samostatné činnosti žáků. Výběr pomůcek nebyl pestrý, ve dvou hodinách nebylo pomůcek užito vůbec.

Motivace nebyla výrazná, hodnocení bylo prováděno jen klasifikací, a to pouze v jedné hodině. Při frontálním opakování využívali učitelé většinou průběžného slovního hodnocení.

Komunikace a interakce byla na velmi dobré úrovni pouze v jedné hodině dějepisu. V ostatních sledovaných hodinách společenskovedních předmětů se hodnocení interakce a komunikace pohybovalo v rozmezí od velmi dobré k průměrné.

Ze čtyř zhlédnutých hodin společenskovedních předmětů byla hodina občanské výchovy hodnocena jako velmi dobrá. Hodiny dějepisu pak v hodnotící stupnici vynikající či průměrný, pouze v jedné hodině byly zaznamenány výrazné nedostatky.

Plánování a příprava výuky jsou v obou předmětech velmi dobré. Personální podmínky výuky jsou vynikající v občanské výchově, průměrné v dějepisu. Materiální a psychohygienické podmínky výuky obou předmětů jsou hodnoceny jako průměrné. Další sledovaná kritéria (tj. organizace, formy a metody práce; motivace a hodnocení; interakce a komunikace) jsou hodnocena jako průměrná v dějepisu, jako velmi dobrá v občanské výchově.

Úroveň výuky společenskovedních předmětů je průměrná.

Zeměpis

Výuka zeměpisu, resp. časová dotace a členění učiva do jednotlivých ročníků, odpovídá učebním dokumentům vzdělávacího programu Základní škola. Nesoulad v plnění osnov nebyl zaznamenán.

Kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky garantuje především skutečnost, že předmětu vyučují pouze dva učitelé (z nichž jeden jen dvě hodiny v jedné třídě), mezi nimiž je trvalá komunikace. Oba jsou pedagogicky i odborně způsobilí k výuce zeměpisu. Odborná pracovníkova neexistuje. Vyučující ve sledovaných hodinách používala běžné pomůcky - atlasy, nástěnné mapy, učebnice, vlastní testy či jiné didaktické pomůcky jako křížovky apod.

Hospitované hodiny měly v úvodu jasně stanovený cíl. Pozitivem je skutečnost, že učitelka v opakovací části obou vyučovacích jednotek vedle ústního přezkoušení užívala paralelně i písemného, čímž efektivně využila tuto část hodiny. Jinak klasická stavba hodin byla v hlavní, tj. výkladové, části hodiny vedena převážně metodou problémového vyučování s takřka permanentním dialogem s žáky. Vyšší úroveň diskuse se vyznačovala hodina v osmém ročníku. Výuka zaujala rovněž aktualizací učiva, především ale zajímavými názory žáků na ekologické otázky (např. diskutovaná problematika jaderné elektrárny Temelín). K vyjadřování názorů žáků byl vytvořen dostatečný prostor. Podíl jejich samostatné práce pak byl ještě zvýrazněn

přednesením a hodnocením vlastních referátů, kladem byla spolupráce žáků na závěrečném zápisu.

Vstupní motivace v jedné hodině probíhala zábavnější formou, jinak vyučující se snažila žáky motivovat průběžně, především svým pozitivním přístupem k nim. Klasifikace i hodnocení, jak ústní tak písemné, založené spíše na hledání kladů, byly objektivní.

Obě hodiny zeměpisu byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Jako vynikající jsou hodnoceny plánování a příprava výuky i personální podmínky, jako průměrné materiální podmínky a komunikace. Všechny další sledované ukazatele (tj. psychohygienické podmínky výuky; organizace, formy a metody; motivace a hodnocení) jsou velmi dobré.

Výuka zeměpisu je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Hodinové dotace v jednotlivých ročnících odpovídají schváleným učebním plánům, všichni učitelé plánují výuku matematiky prostřednictvím časově-tematických plánů. Důležitost předmětu je v osmých a devátých třídách posílena pátou hodinou, přidělenou z týdenního počtu hodin v rámci pružnosti učebního plánu. Na druhém stupni školy jsou tematické plány v souladu s učebními osnovami, na prvním stupni dochází k přílišné vazbě na používané učebnice a pracovní sešity, což dokázaly i záznamy v třídních knihách ze školního roku 1998/1999. Důsledkem je plánování či probírání učiva zařazeného do osnov vyšších ročníků (např. ve IV. B je to učivo: trojúhelníková nerovnost, přímá úměrnost apod.; v minulém školním roce to byly ve třetích třídách kolmice, kružnice; v pátých třídách učivo o úhlu, vzájemná poloha dvou kružnic, konstrukce trojúhelníka a další). Zaznamenány byly rovněž časově neúměrná kumulace opakování a systematizace učiva v závěru školního roku. V metodické a analytické činnosti se projevuje nízký stupeň kooperace jednotlivých učitelů prvního a druhého stupně školy. Stanovené výukové cíle některých hodin neodpovídaly vždy aktuálnímu složení třídy, rovněž práce s žáky se specifickými vývojovými poruchami učení nebyla zřetelná.

Matematiku vyučují výhradně učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Práce dvou učitelů matematiky druhého stupně nebyla inspekcí sledována - v jednom případě pro nepřítomnost z důvodu nemoci, ve druhém případě absolvovala příslušná třída lyžařský výcvikový kurz. Výuka probíhá v kmenových třídách, většinou bez speciálního vybavení pro matematiku. Podnětnější prostředí je ve třídách prvního stupně. Počítačové techniky a jejího programového vybavení pro matematiku je využíváno sporadicky (při suplování apod.). Pouze ve dvou hodinách na II. stupni byla efektivně využita didaktická technika, na I. stupni nebyla použita vůbec. Není tak využívána ani stávající poměrně zastaralá technika, na jejíž inovaci (kromě počítačové) už v rozpočtu nezbyvají prostředky. Žáci měli k dispozici dostatek učebnic a učebních textů. Mimo učebnic byly využívány další tištěné materiály, většinou pro použití žáků kopírované. Školní nábytek je postupně obnovován a až na výjimky odpovídá antropometrickým požadavkům, špatný je stav podlah (objektivní i subjektivní vlivy). Takřka polovina hodin nebyla ukončena včas, v dodržování psychohygienických zásad jsou další citelně slabá místa (poloha těla při psaní, chybějící relaxační momenty, úklid, monotematicnost a další).

Většina hodin měla tradiční stavbu s frontálním přístupem, malou diferenciací v náročnosti a tempu, převahou aktivit na straně učitele. Prvky aktivního učení jsou ve škole využívány sporadicky. Pouze ojedinělé jsou situace, kdy žáci v činnostech vyvozují nové poznatky, či

demonstrují vědomosti a dovednosti v poznávacích a praktických úlohách a situacích. Kladem je vysoký podíl samostatné práce při procvičování učiva. Efektivita zpětných vazeb je velmi závislá na přístupu jednotlivých učitelů. Byly zaznamenány velmi pěkné aktivizující postupy (kontrola samotnými žáky, příprava domácího úkolu na promítací blánu apod.), naopak v polovině sledovaných učebních hodin se vyskytly časové prostoje zejména rychle pracujících žáků. Hlavním zdrojem informací je pro žáky pedagog. Ve většině hodin (nejzřetelněji při řešení slovních úloh a při převodech jednotek) chyběly názornost, manipulace s předměty, zapojení více smyslů při zadávání úloh, jejich řešení a shrnování poznatků. Na prvním stupni převládají soutěživé metody nad kooperativními. Učivo bylo až na výjimky (porušení rovnosti, tolerované chyby na tabuli, chyby v terminologii) prezentováno věcně správně.

Nejvýraznějším motivačním aspektem byl pozitivní přístup všech učitelů k žákům, otevřená pracovní atmosféra a časté prověřování znalostí pomocí krátkých prověrek a jejich klasifikace. Na prvním stupni je častější aktualizace učiva a vztahy k praktickému užití. Zejména ve třídách výběrových (rozšířená výuka jazyků) je vytvářen trvalý zájem o nové informace a sebezdokonalování. Naopak ve třídách po matematické stránce prospěchově problémových jsou zadávány úkoly bez respektování individuálních dispozic. Ani péče o žáky s vývojovými poruchami učení nebyla ve zhlédnutých hodinách výrazněji uplatňována. Kontrola hodnocení a klasifikace na druhém stupni školy zjistila i závažné nedostatky: hromadění pouze záporného hodnocení - sumativní hodnocení bez formativních a diagnostických dopadů, nezapsání ohroženého prospěchu, klasifikace s minusy, chybějící analýza příčin špatného prospěchu, neúplné záznamy klasifikace v žákovských knížkách (žákovské knížky v IX. C). Také oblast motivace a hodnocení je velmi úzce spjatá s osobnostními předpoklady jednotlivých učitelů.

Vztah učitel - žák byl ve všech případech založen na vzájemném respektu, charakteristickým je vstřícný přístup učitele (s výše uvedenými výjimkami v hodnocení). Mezi jednotlivými třídami jsou značné rozdíly v úrovni schopností formulovat plynule a věcně správně myšlenky, komunikovat, uplatňovat získané vědomosti a dovednosti, klást otázky. Jen v malé části hodin učitelé tyto dovednosti systematicky rozvíjeli. Dohodnutá pravidla komunikace jsou respektována, náznaky nežádoucího chování jsou korigovány přiměřenými způsoby. Žáci projevují pozitivní vztah k výuce.

Hodnocení devíti hodin se pohybuje ve škále od velmi dobrých až po hodiny s výraznými nedostatky. Celkové hodnocení hospitovaných hodin - průměrná úroveň.

Úroveň tematických plánů je nevyrovnaná. Nejen v jejich obsahu, ale především v samotné výuce zjistila kontrola některá citelně slabá místa - učivo nad rámec schválených osnov, nesplnění osnov, hromadění opakování a systematizace učiva v neúměrné časové dotaci na konci školního roku. Plánování a příprava jsou hodnoceny jako průměrné, stejně tak podmínky výuky (s výjimkou personálních, jež jsou vynikající). V organizaci, metodách a formách výuky převládají tradiční postupy (především frontální přístup), vyučovací proces je jen v menší míře modernizován aktivizujícími metodami práce žáků - úroveň je proto průměrná. V kvalitě motivace a hodnocení se nejvýrazněji promítají osobnostní předpoklady jednotlivých pedagogů. Celkově jsou v motivaci pozitiva a negativa v rovnováze, v hodnocení a klasifikaci zjistila inspekce citelně slabá místa. Interakce a komunikace jsou celkově na průměrné úrovni.

Výuka matematiky je hodnocena jako průměrná.

Informatika a praktické činnosti

Časová dotace obou předmětů a obsah probíraného učiva jsou v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy.

Pedagogická i odborná způsobilost vyučujícího je v předmětu informatika využita. Množství a náročnost učiva jsou přiměřené věku a možnostem žáků. Pracovna informatiky je umístěna společně s jednou třídou prvního stupně v menším pavilonu vedle hlavní budovy. Je vybavena patnácti počítači v dobrém technickém stavu, z nichž každý je připojen na internet. Škola byla jednou z prvních v okrese, která zaváděla počítačovou techniku. V současné době pokračuje vedení v další modernizaci - počítače v síti, programové vybavení.

Stavba hodiny informatiky se jevila jako neuspořádaná. Organizace výuky přesto umožnila všem žákům úspěšné uplatnění, neboť pokyny byly jasné a konkrétní. Žáci dosahují komplexních vědomostí, jsou v praxi schopni využívat počítačové techniky a informací z internetu.

Motivace v hodině byla opomíjena. Charakter výuky a především zájem žáků o práci však nevyžaduje tolik motivace. Hodnocení práce žáků bylo pouze formální, nebyly plně respektovány individuální dispozice žáků a oceňována jejich snaha a pokrok.

Polovina náplně praktických činností je v každém ročníku věnována práci s počítači. Dalším doplněním je výuka dvou volitelných předmětů - informatiky a vedení domácnosti, dále kurzu aranžování květin (nepovinný předmět) a zájmového útvaru v rámci školního klubu zaměřeného na počítačovou techniku. Na prvním stupni je obsahové zaměření ve všech ročnících obdobné - práce s papírem, textilem, přírodninami. Výuka je pedagogy dobře připravována, stanovených cílů bylo vesměs dosaženo.

Materiální i personální podmínky pro výuku praktických činností jsou velmi dobré.

Sledované vyučovací jednotky měly činnostní charakter, volené metody byly přiměřené cílům a aktuálnímu stavu ve třídě. Nebylo vždy využito všech možností, které dané téma nabízelo (nedokonalé technologické postupy, nevytížení žáků - prostoje, drobné kázeňské problémy nebo naopak vyžadování upjaté kázně apod.).

Vlastní činnost či výrobek byly vždy vhodným motivačním činitelem. Velmi pěkně bylo využíváno mezipředmětových vztahů, činnosti přinášely žákům nové poznatky a dovednosti. Hodnocení bylo většinou průběžné, individuální dispozice žáků byly respektovány.

Atmosféra v hodinách byla (s výjimkou zmiňované upjaté kázně) pracovní, všichni učitelé jsou k žákům vstřícní, verbální aktivity pedagoga vždy značně převažují nad možnostmi projevů žáků.

Tři hospitované hodiny obou předmětů hodnotí ČŠI jako průměrné, pouze v jedné hodině praktických činností převažovala negativa s výraznými nedostatky.

Předmět informatika - jako velmi dobré jsou hodnoceny dvě oblasti (plánování a příprava; podmínky výuky), další sledované jevy (organizace, formy a metody; motivace a hodnocení; interakce a komunikace) jsou průměrné.

Předmět praktické činnosti - podmínky výuky (personální, materiální a psychohygienické) jsou hodnoceny jako velmi dobré, ostatní okruhy (plánování a příprava vyučování; organizace, formy a metody; motivace a hodnocení; interakce a komunikace) jako průměrné.

Výuka obou předmětů má celkově průměrnou úroveň.

Fyzika

Časová týdenní dotace hodin odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Vyučující vypracoval stručný rámcový tematický plán společný pro šestý až devátý ročník. Tematické celky jsou v něm zařazeny do jednotlivých měsíců školního roku. Počty a cíle laboratorních prací v něm nejsou uvedeny. Cílem jedné z navštívených hodin věnované laboratornímu cvičení bylo učivo probírané již v měsíci listopadu. Příprava na výuku byla ovlivněna výběrem učebnic. Z málo konkrétních zápisů v třídních knihách nebylo možno sledovat důsledné plnění učebních osnov.

Ve všech ročnících zajišťuje výuku jeden pedagogicky i odborně způsobilý učitel. Odborná pracovna není vybudována, což se negativně odráží na kvalitě výuky. Vybavení kabinetu většinou staršími učebními pomůckami lze hodnotit jako průměrné. Ve třech sledovaných hodinách s nimi žáci pracovali. Výpočetní a audiovizuální technika nebyla využívána. Psychohygienické podmínky výuky byly průměrné. Úroveň estetického prostředí učeben a kvalita žákovského i úložného nábytku má značné rezervy. Záznamy pro laboratorní práce byly vyhotoveny pro všechny žáky učitelem na počítači.

Dvě vyučovací jednotky byly koncipovány jako laboratorní práce, v nichž pracovali žáci ve skupinách. V devátém ročníku byly skupiny příliš početné (pět až šest žáků), než aby práce v nich byla efektivní. Metoda žákovského pokusu ztrácela na svém významu, protože vyučující většinu poznatků a výpočtů vyvozoval sám, žáci nebyli vedeni v potřebné míře k samostatné tvůrčí práci. Jiné zdroje informací než učebnice nebyly používány. Pozitivní ve dvou hodinách bylo zařazení demonstračních pokusů a snaha o aplikaci učiva do situací z běžného života. Malý časový prostor byl věnován závěrečnému zhodnocení práce žáků, kontrole splnění stanoveného cíle v hodinách. V interpretaci učiva byly zaznamenány odborné nepřesnosti.

Vstupní motivace vyučovacích jednotek spočívala pouze v seznámení s jejich cílem. Vlastní zkušenosti žáků, jež mohly sloužit jako průběžná motivace, byly využívány sporadicky. Charakter zkoušení a objektivnost hodnocení žákovského výkonu nebylo možno v hospitovaných hodinách posoudit, protože nebyly prováděny. V malé míře byla použita pochvala a povzbuzení.

Vzhledem k tomu, že učitelova role byla dominantní ve všech vyučovacích hodinách, měli žáci velmi málo prostoru pro diskusi. Byly jim tolerovány jednoslovné odpovědi i občas používané hovorové výrazy. Záznamy v žákovských sešitech nejsou kontrolovány.

Dvě hodiny fyziky byly hodnoceny jako průměrné, dvě s výraznými nedostatky a citelně slabými místy.

Plánování a příprava výuky, motivace a hodnocení a komunikace ve sledovaných hodinách fyziky ukázaly výrazné nedostatky s citelně slabými místy. Podmínky výuky a organizaci včetně metod a forem lze hodnotit jako průměrné.

Celkově ve výuce fyziky převažovala negativa s výraznými nedostatky a citelně slabými místy.

Chemie a přírodopis

Výuka je hodnocena na základě tří sledovaných hodin chemie a jen jedné přírodopisu, neboť v době konání inspekce chyběli učitelé, kteří vyučují dvě třetiny hodin přírodopisu. Hodinové týdenní dotace obou předmětů splňují minimální počty hodin učebního plánu. V organizaci

laboratorních prací v loňském školním roce v předmětu chemie v devátém ročníku zjistila inspekce jejich nevhodné hromadění na konec školního roku. Konkrétní sledované hodiny byly metodicky dobře sestavené, materiálně zajištěné.

Personální podmínky výuky těchto předmětů jsou výborné, všichni vyučující jsou odborně i pedagogicky způsobilí pro předmět a daný stupeň školy. Na odborné úrovni se tato situace příznivě odráží. Veškerá výuka však probíhá ve třídách, které jsou jen málo přizpůsobené specifickým požadavkům těchto přírodovědných předmětů. Zcela chybí laboratorní prostředí s rozvody vody, plynu, elektřiny, nevyhovující je uložení kabinetních sbírek apod. V nejčastěji užívané učebně není například dostupná ani teplá voda. Přes snahu učitelů se tyto podmínky nepříznivě promítají do možností organizovat výuku jako aktivní vyvozování poznatků a dovedností na základě provádění vlastních pokusů, pozorování, srovnávání součástí přírody a dějů v ní.

V organizaci jednotlivých vyučovacích jednotek zaznamenáváme jak účinný činnostní charakter poznávacího procesu (laboratorní práce z chemie v letošní IX. B), tak na druhé straně jednosměrné a ze strany žáků pasivní přijímání a předávání informací učitelem. Ve všech hodinách učitelé velmi dobře využívají mezipředmětových vztahů, rozvíjejí průřezové kompetence, učivo je nenásilně využíváno k formování správných postojů (ekologické a regionální prvky apod.). Častý je demonstrační pokus, ve třídách je však méně využíváno schopností žáků samostatně vyhledávat informace z dalších dostupných zdrojů. Didaktická technika využita nebyla, což nepříznivě ovlivnilo zejména časové využití hodin, efektivitu zpětných vazeb a úroveň žákovských poznámek. V zohlednění žáků s vývojovými poruchami učení existují rozdíly mezi jednotlivými učiteli.

Nejčastěji užívanými motivačními prvky jsou: vstupní motivace sdělením cíle a programu hodiny, učitelem připravené názorné pomůcky a demonstrační pokusy, odkazy na praktické využití či konkrétní vlastní poznatky žáků, zřetelný učitelův zápal pro daný předmět, průběžné hodnocení a spravedlivá a zdůvodněná klasifikace. Méně zřetelná byla práce s chybou, málo času zbývalo na závěrečné shrnutí, zobecnění a utvrzení nových poznatků.

Ve všech sledovaných hodinách bylo navozeno prostředí důvěry a tolerance. Rozvoj komunikativních dovedností žáků se dařilo cíleně realizovat jen v menší části hodin, často převažují verbální aktivity učitele. Výrazný je vstřícný přístup pedagoga k žákovi, vytvářený prostor pro alternativní přístupy a pro diskusi je méně využíván.

Škála hodnocení dvou sledovaných hodin obsahuje stupeň velmi dobrý a průměrný, v dalších dvou hodinách převažovaly výrazné nedostatky s citelně slabými místy.

Plánování a příprava výuky vykazují výraznou převahu pozitiv. Negativem je pouze kumulace laboratorních prací (u některých učitelů) na závěr školního roku, ve výuce je tak potlačen významný prvek spojení teorie s praxí, vyvozování závěrů na základě činností. Personální podmínky pro tyto přírodovědné předměty jsou vynikající, prostorové a materiální však s výraznými nedostatky. Celkově jsou podmínky výuky průměrné, rovněž organizace, formy a metody práce. Motivace a hodnocení mají spíše nadprůměrnou úroveň, interakce a komunikace jsou průměrné.

Celkově je výuka chemie a přírodopisu hodnocena jako průměrná.

Výtvarná výchova

Časová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem, členění učiva do jednotlivých ročníků však zcela neodpovídalo učebním osnovám a specifickým cílům výtvarné výchovy. Např. náročné téma (vzorovaná čepice), vyučované už ve druhém ročníku, obtížněji zvládají i starší

žáci. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky tak nebyla zajištěna, navíc chybělo rozvíjení smyslu pro výtvarný rytmus, řešení plochy a poučení o teorii barev. Obsah učiva byl v souladu s učebním plánem pouze na druhém stupni.

Na vyšším stupni vyučují výtvarnou výchovu dvě učitelky, obě pedagogicky i odborně způsobilé k výuce předmětu. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým zásadám. Odborná pracovna ve škole neexistuje, vyučuje se v učebně, která by se jí mohla po drobných úpravách stát. Didaktická technika je využívána jen ojediněle.

Organizačním problémem je efektivita hodin ve vyšších ročnících (tedy v sedmém, osmém a devátém), jež mají jednohodinovou týdenní dotaci. Důsledkem jednohodinové výuky je nedostatek času pro citlivou motivaci, dostatečnou přípravu na hodinu a její zdárné dokončení. Prostor pro uplatnění a rozvoj individuálních potřeb a schopností žáků se v tak krátkém časovém úseku vytváří velice obtížně. Na vlastní hodnocení a sebehodnocení práce v závěru hodiny zbývá jen minimální časový prostor.

Ve sledovaných hodinách byla respektována osobnost žáka. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře. V hospitacích nebyly zaznamenány projevy nežádoucího chování.

Dvě hodiny výtvarné výchovy byly hodnoceny jako velmi dobré, jedna s převahou negativ a výraznými nedostatky.

Plánování a příprava výuky mají výrazné nedostatky na prvním stupni, stejná oblast na druhém stupni je hodnocena jako vynikající. Personální podmínky výuky jsou vynikající, materiální podmínky včetně psychohygienických hodnotí inspekce jako průměrné. Organizace, formy a metody výuky byly hodnoceny jako průměrné, stejně tak motivace a hodnocení. Interakce a komunikace byly během inspekce shledány jako velmi dobré.

Výuku výtvarné výchovy lze vzhledem k nedostatkům v prvním až pátém ročníku hodnotit jako průměrnou.

Hudební výchova

Předmět je vyučován v souladu s učebním plánem i osnovami. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky druhého stupně je zajištěna především tím, že předmětu vyučuje pouze jedna učitelka s úplnou pedagogickou i odbornou způsobilostí. Na prvním stupni tuto zodpovědnost přebírá metodické sdružení.

Učebna slouží převážně k výuce hudební výchovy a je vzhledem k činnostem a cílům sledovaného předmětu účelně a esteticky vybavena. Ve všech sledovaných hodinách - kromě jedné - byly respektovány psychohygienické zásady, tj. rozezpívání, dechová cvičení, zásady hlasové hygieny. Z hudebních nástrojů byl použit jako doprovod klavír či klávesové nástroje. Jako další pomůcky sloužily obrázky, mapa národopisných oblastí aj.

Ve sledovaných hodinách převládalo většinou aktivní zapojení žáků do jednotlivých činností. Střídala se dechová cvičení s rytmickými, žáci byli seznámeni s textem nacvičovaných písní. Mezipředmětové vztahy (dějepis, zeměpis) se uplatnily v hodině v šestém a sedmém ročníku při vysvětlování národopisné problematiky. Struktura všech sledovaných hodin odpovídala věku žáků, stejně jako náročnost učiva a množství sdělovaných informací.

Sledované hodiny využívaly především vstupní motivace, během výuky bylo ověřováno pochopení látky a zajištěna pomoc při řešení úkolů. Hodnocení bylo pozitivně motivováno, bylo povzbuzující, sebehodnocení bylo využíváno jen okrajově.

Komunikace je založena na dobrém vztahu mezi učiteli a žáky. Vztah k hudební kultuře je v dětech pěstován především častým zpěvem. Výuka ve čtvrtém ročníku byla poznamenána projevy nežádoucího chování žáků, ale i výrazně negativním vztahem k výuce.

Ze čtyř hospitovaných hodin hudební výchovy byly tři hodnoceny jako velmi dobré, jedna jako průměrná.

Čtyři sledované oblasti (plánování a příprava; personální podmínky; materiální podmínky; psychohygienické podmínky) hodnotí Česká školní inspekce jako velmi dobré, tři (organizace, formy a metody výuky; motivace a hodnocení; interakce a komunikace) jako průměrné.

Celkově je výuka hudební výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Rodinná výchova

Časová dotace odpovídá schválenému vzdělávacímu plánu, také obsah probíraného učiva byl v souladu se zvoleným vzdělávacím plánem. Kontinuita výuky předmětu je dána skutečností, že předmětu vyučuje jedna učitelka. Stanovené výukové cíle odpovídaly aktuálnímu složení třídy a sledovaly spojení teorie a praxe.

Výukové prostory jsou vhodně a esteticky vybavené. Přestože vyučující nemá pedagogickou i odbornou způsobilost k výuce, v kvalitě výuky se tato skutečnost neodrazila. Škola má dostatek učebnic a učebních textů. Didaktická technika nebyla ve sledované hodině využita. Struktura hodiny odpovídala věku a možnostem žáků, zásada přiměřenosti předávaných informací a náročnosti učiva byla uplatněna, psychohygienické podmínky výuky byly rovněž dodrženy.

V hodině se pracovalo s rozmanitými vyučovacími metodami, dominovala především práce ve skupinách s individuální pomocí učitelky. Žákům byl dán dostatečný prostor k vyjádření vlastního názoru, uplatnění kooperativních technik učení a využití dalších zdrojů informací. Závěrečné zhodnocení práce celé třídy i jednotlivých žáků vyzdvihlo pokrok, který ve své činnosti žáci během hodiny udělali.

Motivační metody byly užívány průběžně. V hodině se neobjevily projevy nežádoucího chování žáků, jejich vztah k výuce byl pozitivní. Práce žáků byla velmi aktivní.

Komunikace mezi učitelkou a žáky byla rovněž permanentní a v přátelském tónu, uplatnila se především ve skupinové práci.

Hodina rodinné výchovy byla hodnocena jako velmi dobrá.

Plánování a příprava výuky jsou vynikající, personální podmínky nevyhovující. Všechna ostatní sledovaná kritéria jsou hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Hodnocení předmětu tělesná výchova bylo ovlivněno skutečností, že tři vyučující pobývali v době inspekce na týdenním lyžařském kurzu sedmého ročníku. Zhlédnuté tři hodiny tělesné výchovy tak nemohly poskytnout objektivní obraz o stavu výuky tohoto předmětu ve škole. Po personální stránce je výuka na druhém stupni zajištěna jen učiteli s pedagogickou a odbornou způsobilostí. Složitější je situace v prostorových podmínkách. Tělocvična školy nestačí počtu hodin danému učebním plánem (42 hodiny včetně sportovních her), takže dvě hodiny týdně se vyučují dvě spojené třídy dohromady (nejméně početná třída ve škole, IV. B, mající jen 15 žáků je jednou spojena s třídou V. B, jednou se VI. B). Předmětu ale vyučují obě učitelky. Ve třídě VI. B se navíc obě hodiny v týdnu vyučují koedukovaně, tj. chlapci a dívky dohromady. Stejným způsobem se ještě vyučuje v sedmém ročníku. Tato atypická situace bude od příštího roku již vyřešena - žáci školy budou využívat v zimním období nově postavenou sportovní halu sousední školy. Výuka tělesné výchovy v případě spojených tříd je náročná jak na učitele, tak

žáky a vyžaduje dokonalou organizaci a spolupráci obou vyučujících při plánování obsahu hodiny při požadavku plnění osnov. Vzhledem k těmto podmínkám je možno hodiny tělesné výchovy ve spojených třídách čtvrtého a šestého ročníku hodnotit dobře - výukové cíle byly splněny, rovněž tak bezpečnost při cvičení. Nižší, vzhledem k uvedeným skutečnostem, byla efektivita cvičení, naopak kladem byla pestrá skladba hodiny a spontánnost žáků při cvičení. Třetí sledovaná hodina tělesné výchovy ve druhém ročníku již probíhala v běžném režimu, v příjemné atmosféře a prostředí jinak dobře vybavené tělocvičny. Za zmínku stojí sportovní oblečení všech žáků, především ale dobrá organizace a efektivita této hodiny.

Již zmíněný lyžařský výcvikový zájezd sedmého ročníku je organizován v souladu s metodickým pokynem MŠMT ČR čj. 24 799/93-50 (především personální zajištění třemi pedagogicky a odborně způsobilými učiteli s platnými průkazy instruktora lyžování).

Dvě hodiny jsou hodnoceny jako velmi dobré, jedna jako průměrná.

Výuku tělesné výchovy hodnotíme ve dvou ukazatelích jako vynikající (plánování a příprava výuky; personální podmínky), ve většině velmi dobré (psychohygienické podmínky výuky; organizace, formy a metody výuky; motivace a hodnocení; interakce a komunikace), pouze materiální podmínky výuky tělesné výchovy v zimním období hodnotíme jako průměrné (s výjimkou dvou hodin spojených tříd; tam se vyskytují výrazné nedostatky).

Výuka tělesné výchovy je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Prvouka, přírodověda, vlastivěda

Týdenní časová dotace hodin sledovaných předmětů je v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. V tematických plánech rozvrhli vyučující učivo do jednotlivých měsíců školního roku. Plánování a příprava výuky byly většinou ovlivněny obsahem zvolených učebnic. Žáci tak získávají nadbytečné množství informací vzhledem ke svému věku (např. ve vlastivědě v pátém ročníku korespondoval obsah učiva s učební látkou zeměpisu osmého ročníku). Téma Výchova ke zdraví nebylo v loňském roce probíráno, čímž byly porušeny osnovy.

Personální podmínky výuky v hospitovaných hodinách byly vynikající. Všechny učitelky mají předepsanou pedagogickou a odbornou způsobilost. Vybavení školy pomůckami lze hodnotit jako průměrné. Řadu pomůcek (obrázky, karty s názvy zvířat, nakopírované materiály apod.) si učitelky vyrábějí samy. Některé z použitých encyklopedií byly z jejich soukromých knihoven. Žáci pracovali s učebnicemi, příruční a nástěnnou mapou České republiky, plánkem Kolína, především ale s pracovními sešity. Využití audiovizuální a výpočetní techniky nebylo zaznamenáno. K výzdobě učeben slouží hlavně výtvarné práce žáků, estetický dojem tříd prvního stupně byl příznivý. Psychohygienické požadavky většina vyučujících respektovala, relaxační aktivity nebyly zařazeny ve dvou hodinách.

Při procvičování učební látky převažovalo frontální orientační opakování doplněné prací s mapou nebo plánkem města, obrázky, v jedné hodině i žakovským referátem. Při výkladu nové látky byl hlavní metodou řízený rozhovor s dominantní rolí učitele. Pozitivem bylo vyvozování poznatků ze zkušeností žáků (získaných např. při vycházce), výchovné využití učební látky (dopravní výchova), zařazení herních prvků, posilování kladných vztahů k regionu. V menší míře byla patrná individuální práce s žáky podle jejich schopností. Ve většině hospitovaných hodin byl malý časový prostor věnován jejich závěrečnému shrnutí a zhodnocení.

V úrovni vstupních motivačních metod byly zaznamenány značné rozdíly, od převažujícího seznámení s programem hodiny, po nápaditou hádanku, nebo společné řešení tajenky. Rovněž v průběhu vyučování byly výraznější motivační prvky (hra, písnička, soutěž, práce s obrázkem)

přibližně v rovnováze s pasivním přijímáním předávaných poznatků. Pozitivně bylo hodnoceno použití pochvaly či povzbuzení k další práci. Frekvence známek ve vzorku žákovských knížek a notýsků byla dostačující.

V jednotlivých hospitovaných hodinách byl také věnován rozdílný prostor pro rozvíjení a upevňování komunikativních dovedností. Většinou byla dohodnutá pravidla spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogem dodržována, vyučující měli k žákům trpělivý přístup, respektovali jejich osobnost. Ve třech hodinách měli žáci pro vyjádření svých názorů vymezen velmi malý prostor. Byly tolerovány často jednoslovné odpovědi, někdy i výrazy obecné češtiny. Písemný žákovský projev je ve většině sešitů sledován.

Sledované hodiny byly hodnoceny jako velmi dobré (jedna hodina), průměrné (tři hodiny), pouze jedna s převahou negativ a výraznými nedostatky.

Jako vynikající jsou hodnoceny personální podmínky. V dalších sledovaných oblastech (tj. plánování a příprava; materiální a psychohygienické podmínky; motivace a hodnocení) jsou negativa a pozitiva v rovnováze, stejně tak v organizaci, formách a metodách práce. Interakci a komunikaci hodnotí ČŠI jako nejslabší ze všech sledovaných okruhů - tři hospitované hodiny měly v tomto bodu výrazné nedostatky s citelně slabými místy.

Celkově lze hodnotit výuku prvouky, přírodovědy a vlastivědy jako průměrnou.

Hodnocení kvality vzdělávání

Inspektoři České školní inspekce sledovali celkem 66 vyučovacích hodin. Velmi dobrá je výuka cizích jazyků, zeměpisu a tělesné výchovy, výraznými nedostatky s převahou negativ se vyznačovaly hodiny fyziky. Všechny ostatní předměty či skupiny předmětů jsou hodnoceny jako průměrné. V celkovém hodnocení kvality výuky není započítána hodina rodinné výchovy vzhledem k jedné zhlédnuté hodině.

Celkově jsou v kvalitě vzdělávání pozitiva a negativa v rovnováze.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Škola se v roce 1991 zařadila mezi školy s rozšířeným vyučováním jazyků. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola (v prvním až osmém ročníku učební plán čj. 16 847/96-2, v devátém ročníku čj. 18 730/91-20, ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků čj. 16 333/96-22-21). Všechny tři učební plány jsou hodinovými přídělky a členěním výuky dodrženy. Jsou doplněny především nabídkou osmi volitelných a nepovinných předmětů a činností zájmových útvarů v rámci školního klubu. Sedm specializovaných tříd s rozšířeným vyučováním jazyků (počínaje třetím vždy jedna třída v ročníku) navštěvuje v současné době celkem 205 žáků, tj. 44% všech žáků školy. O jazykové profilaci a dalších aktivitách v této oblasti informuje podrobně kapitola Cizí jazyky. Vedení školy jako druhou prioritu nabízí formou zájmových útvarů či volitelných předmětů výuku informatiky a práce na počítačích, zvažuje i eventuální další profilaci - rozšířené vyučování tělesné výchovy se zaměřením na kopanou. Zvolená koncepce je reálná, vychází ze současného stavu, zájmu dětí i rodičů, je podporována jak zřizovatelem, tak školským úřadem. Pozitivně ji hodnotí i rodiče v dotaznících. Daří se i v otázce personálního zajištění odbornosti výuky - např. v šestém až devátém ročníku je 16 předmětů (z celkového počtu 23 včetně volitelných a nepovinných) vyučováno pedagogicky i odborně způsobilými učiteli. Počet hodin vyučovaných pedagogicky a odborně způsobilými učiteli tak činí 84%, v prvním až pátém dokonce 98%. Výrazně se zlepšila a zlepšuje především odbornost výuky cizích jazyků, mj. i zásluhou dalšího studia učitelek. Vedení školy věnuje této otázce patřičnou pozornost. Méně příznivá je už věková struktura učitelů - průměrná délka praxe činí takřka 26 let (včetně čtyř učitelek důchodového věku, jež pracují na částečné úvazky), pouze dvě učitelky mají praxi kratší deseti let, pět méně než dvacet let (z celkového počtu 30 učitelů). Přestože se v minulých letech, především díky oslavám 100. výročí založení školy, výrazně změnila podmínky výuky (modernizace šaten, chodeb a sociálního zařízení, omítnutí budovy), chce vedení školy realizovat další záměry v této oblasti mj. zřízením odborných pracoven, modernizací vybavení atd. Prostorové podmínky omezují rozvoj školy, jejich další řešení závisí na finančních možnostech zřizovatele. Ředitel školy je v souladu s celkovým trendem vývoje ve školství především ekonomem. Plánování je sice systémově pojaté, některé plány (např. měsíční plány práce) jsou příliš stručné. Přestože ředitel školy má jasnou dlouhodobou koncepci rozvoje školy, chybí její písemná realizace včetně ročního plánu práce. Největší nedostatky byly shledány v tematických plánech jednotlivých učitelů. Specifické potřeby žáků jsou zohledněny zavedením ambulantního dyslektického nácviku pro žáky I. stupně, vzhledem k jejich počtu ve škole je však péče o ně nedostatečná. Kladem je množství zájmových útvarů, organizování školy v přírodě, víkendové pobyty dětí školní družiny na Sázavě atd. Aktivity v jazykové oblasti již byly zmíněny. Právě ty společně s výukou informatiky včetně práce na počítačích a přístupu k internetu byly nejvíce pozitivně hodnoceny v dotazníku pro rodiče.

Vedení školy má výhledovou koncepci - jak v oblasti výchovně-vzdělávací, tak v oblasti materiální. Limitujícím faktorem dalšího rozvoje školy, kromě finančních možností, jsou především podmínky prostorové. Kvalitativní posun zejména v úrovni výuky cizích jazyků je dán mj. i koncepční personální prací vedení školy a podporou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Úroveň písemných materiálů v této oblasti je různorodá, některé plány chybějí.

Celkově jsou v plánování negativa a pozitiva v rovnováze.

Organizování

Organizační řád i povinnosti učitelů školy vymezují kompetence učitelů, jejich povinnosti a práva. Na řízení se ještě podílejí předsedové pěti metodických orgánů a výchovná poradkyně. Pro vedení dokumentace je využívána počítačová technika. Záznamy z pedagogických porad jsou konkrétní - závěry kontrolní činnosti jsou projednávány i na provozních poradách. Vnitřní řád školy obsahuje všechna ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Jeho součástí jsou i některé články Úmluvy o právech dítěte. Organizace vyučování odpovídá výše zmíněné vyhlášce. V prvním ročníku byla využita možnost dělení jedné hodiny českého jazyka. Kontrolou průběhu vzdělávání a dokumentace zjistila inspekce nedostatky v plnění osnov v loňském i letošním školním roce - na I. stupni v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda a vlastivěda a v občanské výchově v devátém ročníku. Nebyl vydán organizační řád školní družiny a neschválen její výchovně-vzdělávací program. Výchovná komise nebyla ustavena, problémy v oblasti výchovné řeší vedení školy společně s třídními učiteli, výchovným poradcem, event. protidrogovou koordinátorkou. Žádosti o vyšetření žáků v pedagogicko-psychologické poradně jsou vždy doloženy souhlasem rodičů. Spolupráce školy s rodiči se uskutečňuje standardními způsoby, především formou třídních schůzek. Na velmi dobré úrovni je prezentace školy na veřejnosti - zejména loňské oslavy 100. výročí založení školy vešly do podvědomí veřejnosti. Propagace v regionálním tisku a především aktivity v oblasti cizích jazyků školu zviditelňují. Výroční zpráva školy je v souladu s § 17e zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Její úroveň je průměrná, spíše se jedná o statistický výčet. Jen obtížně je využitelná pro plánování další činnosti školy. Sebehodnocení obsahuje.

Řízení školy je funkčně strukturováno, kompetence delegovány a vymezeny, celý systém umožňuje naplňovat hlavní cíle práce školy Vnitřní předpisy, vymezuující organizační strukturu, však někdy chybějí či nejsou respektovány.

Organizování je hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

Na pozitivním vývoji školy se společně podílejí ředitel školy i jeho zástupkyně. Vedení školy používá nástroje operativního řízení. Kromě pravidelných pedagogických rad jsou v případě nutnosti svolávány mimořádné pedagogické rady (zápisy jsou vedeny). Některé dílčí záležitosti, které se vyskytnou během školního roku, jsou řešeny na operativních provozních poradách. Celkem pracuje ve škole třicet šest pedagogických pracovníků (včetně dvou externích pracovníků školního klubu). Ve vedení lidí převládá u ředitele manažerský styl řízení s některými spíše liberálními rysy. Operativní řízení je vzhledem k schopnostem ředitele školy účelné a funkční, ale v otázce návaznosti na kontrolu a plánování se objevují nedostatky. V oblasti využívání lidského potenciálu jsou vytvořeny dobré podmínky pro vlastní profesní seberealizaci učitelů - zejména v oblasti výuky jazykové a v oblasti počítačů. Vytváření podmínek pro studium a tím i zvyšování podílu na co nejvyšší odborné a pedagogické způsobilosti už bylo zmíněno. Kromě vzdělávání učitelů cizích jazyků je další studium orientováno zejména na Pedagogické centrum Praha, jehož nabídky učitelé příležitostně využívají.

Systém morálního a hmotného stimulování pracovníků je vypracován. Jsou stanovena jasná kritéria pro hodnocení učitelů a pro přidělování osobních příplatků. Učitelé tato kritéria znají, jsou zveřejněna. Tento systém, jenž je přehledný a transparentní, neumožňuje v některých bodech (např. v kvalitě vyučovacího procesu, kvalitě práce třídního učitele, úrovni vedené dokumentace) účinně hodnotit. Vedení školy totiž nemá, díky menší kontrole, dostatek

možností pro objektivní posouzení práce učitelů.

Ředitel je velmi dobrý manažer, který pro školu dokáže zajistit maximum finančních prostředků.

System vedení a motivování pracovníků školy je demokratický, s některými liberálními rysy. Motivování iniciativních pracovníků je efektivní. Podmínky pro uplatnění jejich tvořivosti jsou vytvořeny, avšak nejsou plně využívány všemi pedagogy.

Oblast vedení a motivování je hodnocena velmi dobře.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy vytvořilo plán vnitřní kontroly. Tento plán postihuje všechny oblasti činnosti školy, které vyžadují kontrolu. Stanovuje kompetence řídicích pracovníků, další pravomoci jsou delegovány na metodické orgány a třídní učitele. Ředitel školy sleduje především ekonomickou oblast a práci účetní, rovněž hospodářský a správní úsek je průběžně kontrolován, další oblasti jsou kontrolovány méně. Z rozborů dokumentace vyplývá, že např. hospitační činnost není prováděna v dostatečném množství a potřebné hloubce, jak předpokládá zmíněný plán. Účinnější kontrolní systém ve vzdělávací oblasti by postihl jak tematické plány učitelů a s tím související neplnění osnov, tak i jejich dokumentaci apod.

Přínosem se jeví prověrky vědomostí žáků ve čtvrtém a pátém ročníku prováděné vedením školy a konané vždy na konci klasifikačního období. Prověrky jsou analyzovány a slouží k sjednocení a porovnání klasifikace či eventuálním nápravným opatřením. Jiné evaluační nástroje, především vnější, škola nevyužívá. Sledování dalších výsledků bývalých žáků je nahodilé.

Kvalita, rozsah a účelnost kontrolní činnosti nejsou systematické. Zejména v oblasti vzdělávací práce není kontrola realizována v potřebné kvantitě. Efektivnost kontrolních mechanismů je tak výrazně snížena.

Úroveň kontrolní činnosti je průměrná.

Hodnocení kvality řízení

Ve třech sledovaných oblastech (plánování, organizování, kontrolní činnost) je řízení školy hodnoceno jako průměrné, v oblasti vedení a motivování pracovníků výrazně převažují pozitiva.

Celkově je řízení hodnoceno jako průměrné.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Jazyková úroveň žáků, aktivity v oblasti cizích jazyků

Úroveň výuky ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků dokumentuje skutečnost, že dvanáct žáků školy složilo v červnu 1999 mezinárodní zkoušky z anglického jazyka, jež vyhlásila Univerzita Cambridge a organizoval British Council (Britská rada) v Praze. Škola se od září roku 1998 účastní i mezinárodního jazykového programu Socrates, určeného dětem prvního stupně (resp. žákům třetích až pátých ročníků ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků). Program je součástí aktivit Evropské unie a zapojuje děti školy do různých kontaktů s žáky partnerských škol ve Finsku, SRN, Itálie, Rakouska a Francie. Třída VII. A byla navíc zařazena i do dalšího mezinárodního programu, tzv. Jazykového portfolia, organizovaného Výborem pro vzdělávání Rady Evropy ve čtrnácti zemích (z České republiky se jej zúčastní asi 700 žáků). Jazykovou úroveň pomáhají zvyšovat i zájezdy žáků školy do zahraničí (např. pobyt ve Velké Británii spojený s výukou anglického jazyka), či dopisování v německém jazyku. Nejvýznamnějšího úspěchu dosáhl žák školy v loňském ročníku celostátního kola olympiády anglického jazyka, když jako nejmladší účastník obsadil 5. místo v kategorii sedmých až devátých ročníků. Za zmínku stojí i vítězství žákyně školy v celostátní soutěži Anglicky s písničkou v loňském školním roce.

Aktivity školy v této oblasti jsou vynikající.

Školní družina

Čtyři oddělení školní družiny navštěvuje 91 žák prvního až pátého ročníku. Družina nemá k dispozici žádnou vlastní hernu, využívá kmenové učebny prvního stupně. Prostorové podmínky včetně materiálních lze hodnotit jako průměrné. Provozní doba začíná v půl sedmé ráno, končí v 17 hodin. Výchovně vzdělávací činnost zabezpečují čtyři vychovatelky, jen dvě mají požadovanou pedagogickou a odbornou způsobilost. Pouze vedoucí vychovatelka pracuje na plný úvazek. V rámci školní družiny vyvíjejí činnost tři zájmové útvary. Těžiště práce spočívá v rekreační a odpočinkové činnosti. Ředitel školy nevydal organizační řád a prokazatelně neschválil její výchovně vzdělávací program (porušení § 2, odst. 5 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech). Vedená dokumentace odpovídá § 9 výše uvedené vyhlášky, její administrativní stránka má dobrou úroveň. Zřizovatel stanovil poplatek za pololetní pobyt v tomto zařízení ve výši 120 Kč,- za žáka.

Školní družina vhodně doplňuje svou činností práci školy. Vzhledem k prostorovým a personálním podmínkám a zjištěným administrativním nedostatkům hodnotíme její úroveň jako průměrnou.

Vyhodnocení dotazníku rodičům

Dotazníky byly zadány v pěti třídách v počtu 100 ks, odevzdány byly 84 vypovídající dotazníky. Nejlépe byla hodnocena profilace školy - jazykové zaměření (včetně zahraničních kontaktů) ocenili celkem 24 rodiče, tj. 29 %, takřka stejný počet (celkem 23 rodiče) hodnotí kladně možnost práce s počítači a internetem. Další kladné ohlasy se týkaly nabídky mimoškolních činností, jako úspěšné byly hodnoceny i oslavy 100. výročí založení školy. Záporné ohlasy se týkaly celé škály jednotlivých problémů - od pedagogických (např. přístup některých učitelů k dětem, způsob výuky), po provozní (např. pozdní otevírání školy před vyučováním a s tím spojené obavy o bezpečnost dětí poblíž rušné silnice).

S názory rodičů bylo vedení školy seznámeno.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- Řád školy,
- Organizační řád a další vnitřní organizační materiály,
- dílčí plánovací materiály ředitele školy, metodických orgánů, výchovné poradkyně, vedoucí vychovatelky, jednotlivých učitelů,
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999,
- Plán kontrolní a hospitační činnosti,
- záznamy z provozních porad,
- přehled klasifikace za školní rok 1998/1999,
- evidence žáků s vývojovými poruchami učení,
- výběr žákovských knížek, sešitů a prověrek,
- Dotazník pro ředitele školy před inspekcí, podkladová inspekční dokumentace, hospitační záznamy jednotlivých školních inspektorů, dotazníky pro rodiče.

ZÁVĚR

V podmínkách výuky jsou negativa i pozitiva v rovnováze - personální podmínky výuky jsou velmi dobré (především výuka cizích jazyků, jakožto profilujících předmětů, je zajištěna velmi dobře), průměrné jsou podmínky prostorové, materiální podmínky jsou nadprůměrné pouze v oblasti počítačové.

Hodnocená úroveň vzdělávání byla ve sledovaných oblastech průměrná.

V řízení školy jsou negativa a pozitiva v rovnováze.

Česká školní inspekce nezjistila ve sledovaných oblastech neefektivní nakládání s finančními prostředky ze státního rozpočtu.

Od poslední inspekce byly zlepšeny především školní prostory (zřízení šaten, rekonstrukce sociálního zařízení, nová omítka budovy aj.), do provozu byla uvedena pracovní počítačů.

Celkově je škola hodnocena jako průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Kvasnička	Kvasnička v. r.
Členové týmu	Mgr. Dagmar Kousalová	Kousalová v. r.
	Marie Voláková	Voláková v. r.
	Mgr. Karel Kumstýř	Kumstýř v. r.
	Mgr. Pavel Skokan	Skokan v. r.

V Mladé Boleslavi dne 21. února 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. 2. 2000

Razítko

Mgr. Josef Zákora

Zákora v.r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Kolín	15. 3. 2000	034 49/2000-2161
Zřizovatel Město Kolín	15. 3. 2000	034 48/2000-2161

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.